

ГЕНРІ ЛАЙОН ОЛДІ

ВСТАНЬ І ЙДИ

Харків
«ФОЛІО»
2023

ЯНГОЛ НА ІМ'Я ЧУЙКА

Дим був злий. Мерзенний. Від нього дерло у горлі. Він заповзав у ніс сотнями риболовецьких гачків, намагався пробраться в легені, розірвати їх на клапті. Тканинна напівмаска не рятувала.

Добре, хоч очі не сльозилися. Їх захищали тактичні окуляри, що були щільно пригнані. Корисна штука. Окуляри не від уламків, як думають деякі. Від пилу, кам'яної крихти, коли вона летить в обличчя; від того ж диму.

Левченко з дитинства любив вогнища. Плавив з хлопчачками свинець, пік картоплю, варив юшку. Дивився на танець безтілесних вогняних спалахів, на іскри, що відлітають у п'тьму нічного неба; вдихав смолянистий аромат полін, що горіли.

Гіркуватий дим осіннього листя він теж любив. Навіть проти запаху паленого пороху нічого не мав. Так пахли «димовушки» з целулоїду та рентгенівської плівки, якими бавилися в школі.

Але від смороду, який зараз ліз у ніздрі, Левченка нудило. На щастя, порив вітру відігнав дим убік. Левченко зітхнув на повні груди. Прокашлявся, очищаючи горло — і нарешті роздивився, що горить. Палав корівник на краю села. Горіли дерев'яні балки даху, горіла солома; горіла плоть жива та нежива; горів гній — і, схоже, пластик.

«Звідки там пластик? — мляво здивувався Левченко. — Бідони пластикові, чи що?»

Це не мало значення. Але Левченко, одурманений смердючкою, приголомшений близькими вибухами — село накрит залп «Градів» — зараз розумів погано.

Довбанули ще кілька разів — далеко, за околицею, метрів за двісті. Стихло.

І відразу стало чутно, як відчайдушно, з безнадійним надривом мукає корова в руїнах, що димлять.

Пристрелити треба, подумав Левченко. Щоб не мучилася. Він піднявся на ноги, вибрався з канави, куди скотився в одну мить, щойно небо наповнилось шелестом реактивних снарядів.

Ні, неправда. Він скотився туди за дві секунди до того, як почув знайомий шелест. Ще й вигукнути встиг:

— В укриття! «Гради»!

Його почули. Ніхто не забарився, не «загальмував», не став недовірливо озиратися. Знали — якщо Левченко кричить, треба негайно ховатися. Чуйка у нього, у Левченка. Перевірено. А чуйка на війні дорого обходиться.

Чуйку свою Левченко зловив при першому обстрілі, під який потрапила їхня рота. Щось штовхнуло зсередини: «Падай!» Він упав, де стояв, посеред вулиці, як по команді. Відкотився до паркану, загорлав: «Лягай!» І вже під парканом, носом у бляклу торішню травицю, прикривши руками голову, обомлів від безглузлого страху: зараз хлопці на сміх піднімуть. Чого злякався, дурню? Нічого ж не летить.

Прилетіло. Двох на смерть, четверо трьохсотих. А хто, не думаючи, впав за Левченком — усі цілі залишилися.

Потім ще було. «Чуйка у тебе», — сказав старлей Редніченко. Зміряв Левченка поглядом, де повага мішалася з легким збентеженням; огладив довгі вуса, які відпустив з початком війни, і повторив:

— Чуйка, точно тобі говорю. То ж бережи себе. Ти тепер наша жива система сповіщення. То й будь живим далі. Твоя чуйка — вона всім знадобиться.

— Та куди я подінусь? — усміхнувся Левченко. — У мене ж чуйка, самі сказали.

Чуйка, не чуйка, а воювати треба.

Воював Левченко як усі: від бою не бігав, але й не вдавав з себе героя зайво. Окрім звичного вже АКМ, освоїв РПГ. Просив NLAW — не дали. А в нинішній рейд взагалі майже без нічого пішли. NLAW — бандура ще та, тринадцять кілограмів, з такою не побігаєш. Ще й одноразова. Зараз для їхнього взводу головне — мобільність. Проникли на стику, завдали удару — і швидко назад. Танкові атаки відбивати — це точно не сьогодні.

Два РПГ-7 із собою, однак, прихопили. Підійшли акуратно, охорону в передсвітанковій каламуті зняли по-тихому — Дмитру з Іллею це не вперше. Зайшли до селища тінями. Уранішній туман гасив звук кроків і розмивав силуети. І з пів сотні метрів прямим наведенням влучили по цілях: станція РЕБ та мобільний вузол зв'язку. Вони причаїлися поряд у дворі, накритому маскувальною сіткою, щоб із дронів не засікли.

З дрона й не засікли. Місцеві повідомили. Точних координат дід із давньою кнопковою мобілою передати не зміг. А довкола житлові будинки. Люди. Свої. Артою не накриєш. «Байрактари» на інших ділянках зайняті — їх не так багато, як хотілося б. А ця РЕБка на ділянці роти — як більмо в оці. Глушить якісно.

Значить, що?

Значить, рейд. Вперше, чи що?

Для Левченка — втретє. Для когось — вп'яте, вшосте...

Тих, хто вискочив, поклали з автоматів. Хто розумніший, назовні не сунулися: заходилися шмаляти з вікон. Пара гранат їх трохи заспокоїла, але не всіх: коли йшли, з селища продовжували поливати навздогін. Не прицільно, навмання. Нікого з хлопців не зачепило.

Завдання було виконано. Вплутуватися в бій, добивати орків у селищі, ризикуючи нарватися на вороже підкріплення чи «Гради» — жодного сенсу. Тепер швидко назад до своїх. Жаль, розвиднювалося. Ніч прикрила б взвод. Але тут уже або туди вночі, або назад. І зрозуміло, що підібратися по-тай — важливіше.

А назад — як вийде.

Коли дісталися Мар'яжинки, яку проходили ще дорогою туди, розвиднілося остаточно. І вночі, і зараз село виглядало цілим, але порожнім, покинутим. Ні вогнику у вікнах, ні собачого гавкоту, ані диму над трубою. Розраховували, як і раніше, швидко проскочити село наскрізь.

Не встигли.

...З глухим гуркотом обвалилася покрівля корівника. У небо злетів стовп блідих іскор. Порив вітру підхопив його, розкидав. Левченку здалося, що вогники склалися в неясну крилату постать. Розглянути її до ладу він не встиг: іскри швидко згасли.

Мукання, сповнене страждань, обірвалося. Левченко видихнув з полегшенням, почав обтрушуватися. Побратими з його акуратизму кепкували, але не образливо, з повагою. «Чуєш, Левченко, дістань мені цигарку з пачки — у тебе завжди руки чисті!»

— Усі цілі? Переклик! Грищенко!

— Я!

— Нечипорук!

— Я!

— Тарасов!

— Я...

На це безладно розтягнуте «Я...», що зависнуло у повітрі, обернулися всі. Левченко простежив за поглядом Володьки Тарасова. З-за будинку біля далекої околиці виходили люди. Левченко підняв автомат — і опустив. Цивільні. Місцеві, чоловік із десять. Жінки; похмурий жилавий старий у стародавній, як він сам, мішкуватій піджачній парі; білявий хлопчик.

Старлей обірвав переклик. І так видно: всі цілі, тільки Ілля пластиром подряпину на вилиці заліплює. Коли старлей рушив назустріч цивільним, Левченко швидко оглянувся довкола. Акуратні будиночки білої та червоної цегли — без розкоші, але зведені по-хазяйськи, добротно, з любов'ю. Не-

високі, по груди, огорожі. За ними ще не засаджені городи, господарські прибудови.

Досі війна оминала Мар'яжинку. А зараз не оминула: догоряє корівник, посеред вулиці димляться вирви, у хаті шибки вилетіли, а он там, далі, пів будинку як корова язиком злизала — купа битой цегли впереміш з уламками не зрозумій чого.

Це через нас, подумав Левченко. В нас цілили, а вліпили по селу.

Дід тим часом щось старанно вкручував старлею. Командир відповідав скупо, коротко, прагнучи якнайшвидше закінчити розмову. До них почала підтягуватися решта бійців. Левченко також підійшов.

Треба було поспішати. Взвод засікли, будь-якої миті могло прилетіти ще. Або погоню на бехах надішлють — теж хорошого мало. До своїх-бо ще топати й топати. Але від діда виявилось не так просто позбутися.

— ...не можна нам залишатися, аж ніяк не можна! — кип'ятився дід, насадаючи на старлея. — Ми як побачили, що наші до села увійшли — ну, ви, тобто — так відразу до вас! У нас і скарб уже зібраний. До того ховалися — ці іроди тут шастали, чогось шукали.

— Ми на завданні, — рубав старлей у відповідь. — Жодних цивільних. Ідіть самі.

— Та куди самі?! Куди самі?! Ми на вас чекали!

— Діду, ти зрозумій, я не можу! Не можу!

— Це чому?

— Не дозволяється.

— Ким?

— Наказом не дозволяється. Статутом не дозволяється. Командуванням не дозволяється.

— І що ж нам тепер?

Командир кинув погляд на селян. Тихі, прибиті, вони мовчки скупчилися трохи віддалік.

— Діду, тебе як на ім'я та по батькові?

— Олексій Гаврилович.

— Це все твої?

— Усі, хто лишився.

— Решта де?

— Виїхали. Відразу як почалося. Хто куди. А ми лишилися. Думали, не дійде до нас. Тепер ось... — Дід безпорадно розвів руками. — На своїй землі ховаємось!

— Чого ж не пішли?

— То ж міни ж! Їх тут як грибів після дощу! Поруч із нами немає, проте далі... Дві корови днями підірвалися. А ви пройшли! То ж дорогу знаєте. Ні, ми з вами! Статут, наказ, хріназ — все одно з вами йдемо!

— Добре, Олексію Гавриловичу, — старлей прийняв рішення. — Переконали. Але йти доведеться швидко. Це зрозуміло?

— Ясно, чого там! Потрібно швидко — значить, швидко, ми ж розуміємо...

— Ідемо без нічого. Речей брати щонайменше, тільки найнеобхідніше. — Старлей підняв голос, щоб його почули жінки. — Документи, гроші, зміна одягу. Може, щось по дрібниці. Хто затримуватиме — накажу все викинути. Краще одразу й самі.

— Та не затримаємо, — буркнула висока костиста тітка років за п'ятдесят.

— Усе вже склали.

— Комод, отже, не брати?

Мініатюрна веснянкувата жінка намагалася пожартувати, але ніхто не посміхнувся.

— Іти всі можуть? Хворі, поранені, немічні є?

— Це хто тут немічний, га?!

Тітка, уперши руки в боки, суворо втупилася в старлея. Той поспішив згорнути тему.

— Іти доведеться кілометрів з дванадцять. Місцями по бездоріжжю.

— Налякав їжака голою дупою!

Усмішки спалахнули та згасли, як задути вітром боязкі вогники.

— Речі у всіх із собою? Виступаємо! Тарасов, Зінчук, Васильєв — на охорону. Завдання знаєте. Твердохліб, Левченко, Очеретько, Вашевиц — зі мною в голові колони. Грищенко, Нечипорук, Попов, Гойда — замикальні. Мар'яжинці — у середину колони. Розібратись по місцях!

Мар'яжинці розібралися напрочуд швидко, без метушні зайнявши місця в середині. Пожитків у них справді виявилося небагато. Витримавши коротку паузу, старлей не зовсім по-статутному скомандував:

— За мною — кроком руш!

Йшли нічийною землею. Наша це земля, думав Левченко, наша, а зараз виходить нічийна. Як же так, га?

Ближній гай огорнувся ніжно-зеленим серпанком першого листя. Безтурботно й голосно щebetала якась пташина, із захопленням вітаючи весну. Левченко аж заслухався і за цим щebetом не одразу розрізнув чужий звук.

— Дрон, — кинув Митроха, навіть не озирнувшись.

Судячи з дзижчання, це був не російський «Орлан». Звичайний комерційний квадрокоптер із камерою. У їхній роті такі теж були — донедавна два, а вчора волонтери підігнали третій. Напрочуд корисна штука. Ну, чи шкідлива — дивлячись на те, чий це дрон.

Звук наближався, наганяв. Сховатись під деревами? Пізно: їх уже засікли.

— Підтягнись! Продовжуємо рух.

Старлей обернувся до Левченка. Той у відповідь похитав головою: нічого, мовляв. Чуйка мовчала. Вона спрацьовувала за лічені секунди до прильоту, іноді — в останню мить, змушуючи хитнутися вбік, відчути гарячий вітерець від кулі, що пройшла впритул, а повинна була влучити в голову.

Старлей відстав, зрівнявся з мар'яжинцями.

— Якщо почуєте команду «Лягай!» або «В укриття!» — падайте, де стоїте. Повзійте у найближчу ямку. Там і лежіть, поки не дамо відбій. Усім ясно?

— Ясно...

— Зрозуміли...

— Чого вже тут...

Старлей повернувся до голови колони. Деякий час йшов мовчки, на ходу зв'язуючись з гугл-мапою в планшеті — зараз, коли шкідлива станція РЕБ перетворилася на купу

покручених уламків, мережа ловилася справно. Нарешті із задоволенням кивнув сам собі — була за командиром така звичка — і на ходу обернувся.

— Левченко, Вашевичу! За мною, бігцем! Іншим продовжувати рух за маршрутом.

І з несподіваною для його віку прудкістю — ну, це якщо не знати старлея! — рвонув уперед: тільки встигай.

Нічого, встигли. Зупинилися, трохи захекавшись, на лисій маківці пагорба. Маршрут, яким рухався взвод, проходив правіше, огинаючи пагорб. Старлей навів польовий бінокль на смугу «нічийної землі», що залишилася позаду, і почав підкручувати верньєр.

— Так і думав, — зі злістю процідив він крізь зуби. — На, глянь. Уздовж нашого маршруту дивись.

Снайпер Вашевиц уже вивчав пройдений шлях у приціл СВД.

Левченко приклав бінокль до очей. Бура змія ґрунтівки, ніжно-салатне марево гаїв. Байраки, яри. Нічого особливого. Нічого підозрілого. Він повів біноклем далі й вловив рух раніше, ніж усвідомив, що саме бачить.

По ґрунтівці спритно повзли два лісові клопи-смердючки, зелені й незграбні.

БТри. Погоня.

Левченко прикинув відстань. З незвички не вдалося: біноклем йому доводилося користуватися рідко.

— За годину наздоженуть, — крижаним тоном сказав старлей. — Година з чвертю у кращому разі. Без цивільних проскочили б. На межі, фіфті-фіфті. Але жінки та дід не потягнуть.

— Заслін?

Левченко та Вашевиц усе зрозуміли правильно.

— Наказувати не стану. Лише добровольці.

Та будь-хто піде, хотів сказати Левченко — і прикусив язика. Дурню ясно, старлей з ними говорить, з двома. Без решти. Схочуть піти усі, а командирю обирати. Втрачати час. Ігнорувати промовисті погляди: чому не мене?! А так швидко, просто.

Командир вже обрав.

Штовхнулося в грудях, як учора перед рейдом. Передчуття? Дурниця! Чуйка так не працює. Кому це й знати, як не Левченку. А що, як і так теж? Та — миттева, за секунду-другу до, а ця попереджальна?

— Я готовий.

— І я готовий.

— Повертаємось до колони. Тут місце невдале. За кілометр річка буде. Так, струмок, але там топко. Нормальний брід лише один. Ми через нього йшли. І вони через нього підуть. БТри зі скрипом, але проїдуть. Об'їжджати не стануть: далеко. А на тому боці непогане місце для позиції є. Там і засядете. Левченку, візьмеш РПГ. Три постріли лишилося — бери всі. Дав би вам і другий, але його у Мар'яжинці під час обстрілу пошкодило.

Інструктувати їх старлей продовжив уже на ходу. Замовчав, відновлюючи подих; додав:

— ...ти, Вашевичу, сам усе знаєш. Не перший рік дівка заміжня. Працюй як під Степанівкою.

— Все зробимо. Легко, без проблем!

— Відставити гонор! Два БТри, вісімдесятки. По одинадцять пик у кожній, якщо з екіпажем. Кулемети, знову ж таки, КПВТ, не кіт начхав.

Як маленьким пояснює, образився Левченко. Він мало не обурився по-хлоп'ячому, але ікнув й осікся, боляче прикусивши язика вдруге. Серце підстрибнуло так, що в очах потемніло. Гірше, ніж учора ввечері; гірше, ніж зараз на пагорбі. Майнула підленька думка: відмовитися? Командир казав: добровольці? Сказав. От нехай хтось інший...

Думка була чужа. Немов розпечена голка, що вжалила в серце, впорснула отруту.

Левченко глибоко зітхнув. В очах прояснилося.

— ...груді випинати не надумайте! Ваше завдання яке? Затримати супротивника на пів години, хвилин на сорок, максимум. Затримати та відійти, а не героїчно загинути! Ясно?

— Так точно! Затримати й не вдавати з себе героїв!

— Затримати та відійти!

— Ось так вже краще.

Командир різко зупинився. Вашевич ледь не налетів на нього. Старлей ступив ближче, рвучко обійняв обох: спочатку Вашевича, потім Левченка.

— Повертайся живим, Петре, — прошепотів на вухо.

— Так у мене ж чуйка, Григорію Микитовичу. Повернуся, куди я подінусь?

Левченко знайшов у собі сили посміхнутися. Щоправда, під маскою все одно не було видно.

— Повернемося, командире, — підтримав Вашевич.

А Микитович мене вперше не на прізвище — на ім'я назвав, дійшло до Левченка.

Розлучилися за переправою, на краю заливного луку, що зеленів соковитою молодою травою. Ворожий дрон не з'являвся, і слава богу. Хлопці все зрозуміли, пояснювати не довелося. Затримка вийшла через діда. Щойно Олексій Гаврилович зрозумів, що Левченко з Вашевичем залишаються в заслоні — причепився до старлея, мов той реп'ях:

«Командире, дай автомат! Затримаємо іродів, не сумнівайся. Командире, я стріляти вмю, такому не розучишся!..»

Насилу вгамували. Немає тобі зайвого автомата, діду. А свою особисту зброю нікому віддавати не слід, сам знати повинен. Врешті-решт Олексій Гаврилович приречено махнув рукою, згорбився і побрів за своїми мар'яжинцями. Ішов, ледве переставляючи ноги, наче постарів ще років на двадцять.

Левченко з Вашевичем почекали, поки колона сховається в молодому сосняку, і зайнялися вибором позиції.

— Значить, так, — міркував снайпер. — Брід ось, з нього вони виїдуть на луг. За лугом сосняк. Молодий зовсім, сам бачиш. БТри через нього пройдуть. Повалять-поламають і пройдуть. Доріг поруч немає, кругаля давати не стануть. Значить, прямо попруть. Праворуч-ліворуч ліс старий, не проламаються.

Левченко кивав, не перебивав. Вашевич був старшим, воював довше.

— Лоб в лоб їх зустрічати — дурнями треба бути. А ми ж з тобою не дурні, так? Значить, на флангах позиції займемо. Потім старим лісом йти будемо, порізно. Дерев товсті, хоч

якийсь захист. І БТРи не пройдуть. Так, говорив уже. Давай я на правий фланг, ти на лівий. Вогонь без команди, кожен сам вирішує. Але тільки прицільно, зрозумів?

— Та вже прицільно, — криво посміхнувся Левченко. — Ти мене за кого маєш?

— Я тебе ні за кого не маю. Фішка в мене така — звук усе промовляти.

— Нормальна фішка. Корисна.

— Вона корисна, якщо час є. Гаразд, пішли позиції облаштувати.

Посивілий від часу корч з уламками коріння був схожий на гігантську доісторичну каракатицю — принаймні так уявляв її собі Левченко. Корч йому одразу впав у око. І улоговинка за ним зручна. Поглибити, розширити — справа десяти хвилин. Відривати окоп повного профілю Левченко не збирався. Земля була м'яка, сипка, саперна лопатка із собою. І навіщо у рейд прихопив? Та ось, знадобилася.

Копалося легко, в радість. Робота відволікала від поганих думок. Геть, злидні!

Облаштував окопчик, насипав і притоптав хоч який-небудь, а бруствер. Притрусив торішньою хвоею. Відійшов кроків на десять: якщо не знати, що тут позиція, нічого не помітиш.

Без поспіху зарядив гранатомет, влаштував запасні постріли під корчем. Луг аж до броду прострілювався ідеально. Глянув, як справи у Вашевича, і нічого не побачив. Снайпер; професіонал. Такого хрін побачиш, доки не вистрілить. А після пострілу — тим паче.

Подивився на годинник, прикинув час. До підходу орків залишалось пів години, якщо вірити розрахункам старлея. Левченко розпочав облаштувати запасну позицію, пригледівши горбок метрів за десять від «каракатиці». Навіть встиг канавку туди нашвидкуруч прокопати — дрібну, поганеньку, аби проповзти.

Обладнати не встиг.

Насунувся шум моторів. У небі прорізалось знайоме дзижчання. Левченко пірнув за корч: гранатомет наготові, автомат поряд.

Батогом вівчаря хльоснув постріл із СВД. Левченко саме виглядав у небі дрон. Встиг побачити, як докучлива механічна муха розлітається на шматки.

Тепер був чутний тільки здвоєний рев моторів. Левченко глянув на годинник: помилився старлей. Орки поспішали, вичавлюючи з двигунів все, що могли. Розуміли: група має фору. Перейдуть на біг — матимуть шанс проскочити. Про цивільних вони не знали або не брали до уваги.

Пів години взводу не вистачить. І сорока хвилин не вистачить. Година, як мінімум.

Рев насунувся. Левченку здалося, що він розрізняє натужні хрипи та підвигання. Хоч би ви двигуни спалили на хрін! — щиро побажав він.

Перший БТР виник біля броду одразу, ривком. Виломився з підліска, зминаючи колесами молоду порось; не знижуючи швидкості, рушив через струмок.

За першим без паузи з'явився другий бронетранспортер. Наче відстати боявся.

Левченко впіймав у приціл РПГ форсуючий струмок БТР і плавно натиснув на спуск. Спалахнуло, шурхнуло, і кумулятивна граната пішла у короткий політ. У цей момент головний БТР клюнув носом, промахнувшись повз брід. БТР пірнув під воду майже на дві третини. Граната розминулась із ним на пів метра, пройшовши біля самої башти.

Орків врятувала косорукість водія. Не влети він з розгону в струмок...

Але граната таки знайшла свою ціль. Ніс другої БТР зім'явся, мов паперовий, спалахнув жаркою квіткою. Левченко сунувся під корч, схопив другий постріл, поспішаючи перезарядити гранатомет.

Повторно влупити по головній машині він не встиг. Над лугом басовито загуркотів великокаліберний кулемет. Розлетівся грудками старанно притоптаний бруствер. Бризнули тріски з каракатиці. Тяжкі кулі гули джмелями, розпорювали повітря. За гуркотом Левченко ледве розрізняв автоматну тріскотню. Орки вивалили назовні та часу даремно не втрачали. Десант, схоже, уцілів. Значить, крім кулемета, півтори дюжини стволів.

Левченко втиснувся в землю. Добре, хоч на пів метра заглибитися встиг.

За пальбою не так просто було почути самотній постріл із СВД. Але Левченко почув, бо чекав. Ага, другий. Третій. Кулемет замовк і знов запрацював. На Левченка перестала сипатися земля та деревна потерть. Кулеметник переніс вогонь, зосередившись на снайпері.

Прихопивши РПГ і автомат, поспіхом працюючи ногами, ліктями, усім тілом, Левченко поповз канавкою до запасної позиції. Він подолав половину шляху, коли затримався зробити вдих глибше — і земля злетіла перед його носом. Якби не окуляри, всі очі запорошило б.

Працює чуйка!

Діставшись позиції, Левченко видихнув, прилаштував на плечі гранатомет і почав повільно, дуже повільно зрушуватися праворуч. Потрібно було поспішати: Вашеви́ча притиснули. Не можна було поспішати: висунешся, видаси себе — пиши пропало.

Прокляття!

Звідси було видно лише башту БТРа, який застряг у струмку. Кулемет на башті сіпався, як у припадку, викидаючи смолоскип рудого полум'я. Кулі різали узлісся, в тріски розносили молоді деревця.

Левченко впіймав башту в приціл. Так, спокійно. Нікуди не поспішаємо, ще трохи правіше...

В останній момент, коли палець уже вичавлював спуск, гранатомет сіпнувся — наче хтось під руку штовхнув. Левченко ледь не загорлав від досади та злості. Спалахнуло, шурхнуло. Башта злетіла в небо, перекидаючись на вершині вогняного фонтану.

— Є! Є! — заволав Левченко, хапаючи автомат.

Він палив, як у забутті, міняючи магазини, перекочуючись і виникаючи то з одного боку горбка, то з іншого: Фігаро тут, Фігаро там, і все добре...

Все було добре, поки раптом не стало погано.

А там вже нічого не стало.

Темрява. Непроглядна, вселенська. Зовні, усередині, скрізь. У всьому світі немає нічого, крім темряви. Темрява — це не колір, нехай навіть чорний. Це не світло. Це відсутність будь-якого кольору та світла.

Немає часу. Немає простору. Нема життя. Нічого немає.

Але якщо так, то й смерті також немає?

Від однієї цієї думки темрява витончилась. Пішла плямами, сірими пікселями, мов монохромний камуфляж. У темряві утворилися діри, крізь них проступив знайомий, звичний світ.

Застиг, вплавлений в повітря, що згустилося, підбитий БТР у струмку. Застигла збаламучена вода. Завмерли кущі та дерева. Застигли клапті полум'я біля дупельних зрізів. Зависли кулі, випущені зі стволів.

По другий бік струмка застигла за пів метра від землі верхівка молодої сосни, яку зминала гусениця БМП.

Беха? Звідки? До орків підійшла підмога?

Щось ворухнулося.

Левченко обернувся і побачив янгола. Янгол був сніжно-білий, з голови до п'яток і до кінчиків складених за спиною крил. Всю його фігуру оточувало м'яке сяйво. Воно не сліпило очі, але розмивало й робило нечіткими обриси янгола.

То був дуже сумний янгол. Смуток прозирає у погляді, в тонких рисах обличчя, у всій позі. Янгол дивився на Левченка і мовчав. Тобто, дивився він одразу на двох Левченків: на того, що приголомшено витріщався на небесного посланця — і на того, що лежав на спині, широко розкинувши руки. Над перебіссям цього Левченка, на лобі, там, де індузи малюють червону цятку, чорніло «третє око».

Кульовий отвір.

От така непруха, промимрив Левченко і з'ясував, що голосу в нього більше немає. Гарзд, зі мною все ясно. А із Вашевичем що?

Загинув, надійшла відповідь.

Шкода, зітхнув Левченко. Гарний чоловік був. А ти, виходить, за мною? До раю мене, виходить? Якщо янгол, значить, у рай! Якби в пекло, мабуть, чорти б з'явилися.

Ні, заперечив янгол. Рай та Пекло порожні до Суду. Всі душі вирушають до Чистилища. І я прийшов не по тебе. Я не приходив. Я був із тобою.

Він відвернувся, уникаючи дивитися Левченку у вічі.

У сенсі зі мною?

Я твій янгол-охоронець. Вибач, я тебе не вберіг.

То ти чуйка? Моя чуйка?!

Був. Пробач.

Та ти чого? Левченко хотів зачепити янгола за плече, але не наважився. Не хвилюйся ти так! Ти мене скільки разів від смерті рятував? Разів десять!

Чотирнадцять.

Ну от! Ти це кинь! Чудово попрацював. Ти ж не Бог? Не всемогутній?

Ні.

Ну ось! Не вийшло сьогодні, буває. Душа ж моя — безсмертна?

Безсмертна.

Значить, все гаразд! А тіло... Шкода, звісно. Але що вдієш?

Тебе вбили. І ти ж мене втішаєш?

У мовчанні янгола бринів подив.

Ну так! Ти намагався, я знаю. А що ти міг зробити? Блискавки, га? Меч вогняний?

Немає в мене ні меча, ні блискавок. Я не з Небесного Воїнства. Я охоронець. Можу рятувати, можу боронити. Не завжди, не скрізь...

Розумію. З усіма трапляється. Ми ось із Вашевичем...

Беха, згадав Левченко. Орки! Вони залізуть на броню та підуть за взводом та за цивільними. Наженуть. А гранатомет та останній постріл до нього залишилися тут, поряд із мертвими Вашевичем та Левченком. Взвод нічого проти броні не має.

Левченко глянув через плече. Здалося, чи за той час, поки вони з янголом мовчали, Беха трохи зрушила? На пару сантиметрів, але все ж таки? І сосна під гусеницею ближче до землі схилилася.

Це все... Левченко обвів рукою луг, машини, солдатів з автоматами. Це все тільки для нас із тобою? Це ти зупинив час?

ЗМІСТ

ЯНГОЛ НА ІМ'Я ЧУЙКА (оповідання)	3
МАЛЕ КОЛО (оповідання)	24
ТІ, ЩО ЙДУТЬ ЗА МНОЮ (повість)	51
ПОПОВНЕННЯ (оповідання)	87
КАССАНДРИ (оповідання)	112
КУТНИЙ (оповідання)	136
Я ЧЕКАТИМУ (оповідання)	156
ДИТЯЧИЙ САДОК (оповідання)	164
ДВЕРІ В ЗИМУ (оповідання)	180
НЕВІДОМИЙ ХУДОЖНИК (оповідання)	197
ВСТАНЬ І ЙДИ (цикл оповідань)	
Історія перша: ВСТАНЬ І ЙДИ	211
Історія друга: ЧОРНА ПОЗЕМКА	228
Історія третя: ДЕСЯТЬ НА ТРИНАДЦЯТЬ	245
Історія четверта: ДЖУЛЬЄТТА	265